

ΔΗΛΩΣΗ για την απαγόρευση των δημοσίων υπαίθριων συναθροίσεων

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, ως ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας για θέματα προστασίας των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, έχει, μεταξύ των κατά το νόμο αρμοδιοτήτων της, τη συνεχή επισήμανση σε όλα τα όργανα της Πολιτείας της ανάγκης αποτελεσματικής κατοχύρωσης των δικαιωμάτων του ανθρώπου, την ενημέρωση της κοινής γνώμης για τους σχετικούς κινδύνους παραβίασης που ελλοχεύουν, και προπαντός την παροχή συμβουλών προς την ελληνική Πολιτεία για τη χάραξη σωστής κεντρικής πολιτικής για θέματα που άπτονται των δικαιωμάτων του ανθρώπου.

Η ΕΕΔΑ, με αφορμή την με αριθμ. 1029/8/18 (ΦΕΚ 5046/Β'/14-11-2020) Απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, με την οποία απαγορεύθηκε η διεξαγωγή όλων των δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων στο σύνολο της Επικράτειας για το διάστημα από 15 Νοεμβρίου και ώρα 6.00 π.μ. μέχρι και 18 Νοεμβρίου 2020 και ώρα 9.00 μ.μ., επισημαίνει τα εξής:

1. Η ΕΕΔΑ έχει τονίσει ότι τα περιοριστικά μέτρα για την αντιμετώπιση της εξάπλωσης της πανδημίας του COVID-19 δεν πρέπει να υπονομεύουν τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου¹. Συγκεκριμένα, τα όποια περιοριστικά των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κρατικά μέτρα πρέπει να λαμβάνονται κατόπιν εκτίμησης των επιπτώσεών τους, να έχουν νομική βάση, να είναι αναλογικά και χρονικά περιορισμένα, να σέβονται τον πυρήνα των δικαιωμάτων και να πληρούν το κριτήριο της προβλεψιμότητας.

2. Είναι αυτονόητη η ανάγκη να ενθυμούμεθα την επέτειο της 17^{ης} Νοεμβρίου 1973 ως γεγονός καθοριστικό για την Δημοκρατία σε αυτή τη χώρα και να τιμηθούν με τον προσήκοντα τρόπο όσοι γενναίοι μετείχαν σε αυτό. Η θυσία τους αποτελεί την πυξίδα για τα 46 χρόνια ειρηνικής δημοκρατικής διαβίωσης που απολαμβάνουμε εδώ και δυο γενιές.

3. Η ΕΕΔΑ σημειώνει ότι το δικαίωμα του «συνέρχεσθαι» κατοχυρώνεται τόσο στο άρθρο 11 Συντ. όσο και στις διατάξεις των άρθρων 11 ΕΣΔΑ, 12 ΧΘΔΕΕ και 21 ΔΣΑΠΔ. Οι ίδιοι κανόνες

1. Βλ. Έκθεση ΕΕΔΑ «για την ανάγκη προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων κατά τη λήψη των μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας Covid-19 και συστάσεις προς την Πολιτεία», Ιούνιος 2020, διαθέσιμη σε ιστοσελίδα ΕΕΔΑ <http://www.nchr.gr>.

επιτρέπουν περιορισμούς στην απόλαυση αυτών δικαιωμάτων υπό τους όρους που αυτοί καθορίζουν. Οι κρατικοί περιορισμοί πρέπει να δικαιολογούνται επαρκώς, να είναι σαφείς, να σέβονται τον πυρήνα του δικαιώματος και να πληρούν τα κριτήρια της αρχής της αναλογικότητας και της προβλεψιμότητας της επέμβασης. Ωστόσο, η Απόφαση του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας, η οποία επιβάλλει τον περιορισμό του δικαιώματος του «συνέρχεσθαι» στο σύνολο της Επικράτειας της Χώρας, εγείρει ζήτημα αναστολής των ανωτέρω συνταγματικών, ενωσιακών και διεθνών επιταγών.

4. Πρέπει να υπομνησθεί ότι σύμφωνα με τα νομολογιακά διαπλασμένα κριτήρια του ΕΔΔΑ, οι λόγοι που πρέπει να προβάλλονται από τις αστυνομικές αρχές, προκειμένου να δικαιολογήσουν την επιβολή απαγόρευσης μιας συνάθροισης, πρέπει να είναι «σχετικοί και επαρκείς», βασιζοντας τα όποια περιοριστικά μέτρα σε αποδεκτή εκτίμηση των σχετικών γεγονότων. Οι εν λόγω σκοποί πρέπει να εκτιμώνται υπό το πρίσμα της αρχής της αναλογικότητας, η οποία αφενός απαιτεί την επίτευξη ισορροπίας μεταξύ των απαιτήσεων των επιδιωκόμενων σκοπών και εκείνων της ελεύθερης έκφρασης απόψεων με λέξη, χειρονομία ή ακόμη και σιωπή από άτομα που συγκεντρώνονται στους δημόσιους χώρους αφετέρου την εκ των προτέρων αξιολόγηση του αντικτύπου της επιβολής της απαγόρευσης². Επιπροσθέτως, η συμπερίληψη της διάταξης του άρθρου 68 παρ. 2 της από 20-3-2020 Π.Ν.Π, που κυρώθηκε με το άρθρο 1 Ν. 4683/2020, και αφορά στην απαγόρευση δημόσιων υπαίθριων συναθροίσεων για επιτακτικούς λόγους αντιμετώπισης σοβαρού κινδύνου δημόσιας υγείας, που συνίστανται στη μείωση του κινδύνου διασποράς του COVID-19, εντός του περιεχομένου της Απόφασης του Αρχηγού της Ελληνικής Αστυνομίας δεν συνιστά βάση για την συνταγματική συμβατότητα του εν λόγω μέτρου.

5. Η τελική κρίση επί της νομιμότητας και της συνταγματικότητας της διάταξης βρίσκεται στα χέρια της Δικαιοσύνης, η οποία με τις εγγυήσεις της λειτουργικής της ανεξαρτησίας θα αποφανθεί επί της επίμαχης απόφασης.

Αθήνα, 17 Νοεμβρίου 2020

2. Βλ. Δήλωση ΕΕΔΑ «για το Σχέδιο Νόμου «ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΥΠΑΙΘΡΙΕΣ ΣΥΝΑΘΡΟΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ», 7.7.2020, διαθέσιμη σε ιστοσελίδα ΕΕΔΑ <http://www.nchr.gr>.

Η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ) είναι το ανεξάρτητο συμβουλευτικό όργανο της ελληνικής Πολιτείας σε θέματα προστασίας Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Έχει συσταθεί με το Ν 2667/1998 σύμφωνα με κανόνες των Ηνωμένων Εθνών, τις «Αρχές των Παρισίων». Σε αυτήν μετέχουν πρόσωπα οριζόμενα από σαράντα ένα φορείς (ανεξάρτητες Αρχές, πανεπιστημιακές σχολές νομικών και πολιτικών επιστημών, συνδικαλιστικές οργανώσεις, ΜΚΟ, πολιτικά κόμματα και υπηρεσία).